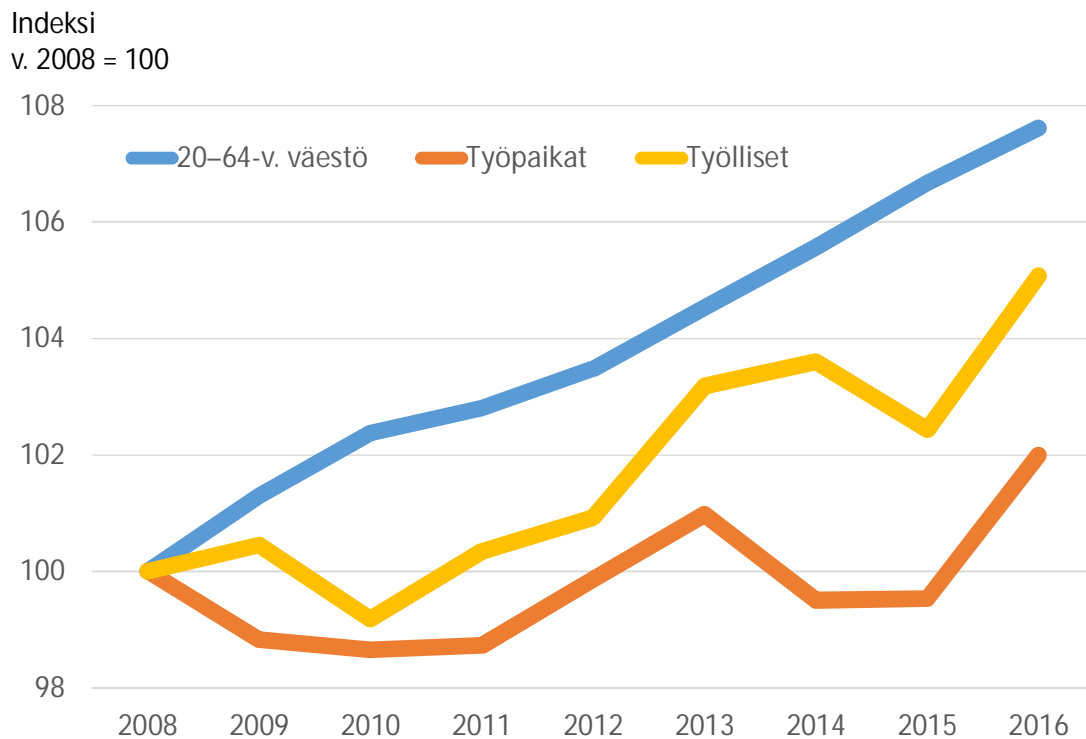

Anu Henriksson & Minna Salorinne

TYÖMARKKINAT HELSINGISSÄ VUONNA 2016

HELSINGIN TYÖIKÄINEN VÄESTÖ, TYÖPAIKAT JA TYÖLLISET

Lähteet: Tilastokeskus ja Tilastokeskuksen työvoimatutkimus

Helsingin työmarkkinoiden analyysi perustuu työpaikkojen ja työllisyyden tarkastelussa pääosin Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen tietoihin. Taulukoiden 1.–4. ja kuvioiden 1.–7. lähde on Tilastokeskuksen työvoimatutkimus, kuvioiden 9.–25. lähde on työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto, ja kuviossa 8. on esitetty Helsingin työttömyysaste molempien tilastolähteiden pohjalta. Helsingin työttömyyden rakenteen tarkastelussa on käytetty aineistona työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston tietoja.

Painopiste työmarkkinoiden tarkastelussa on niiden rakenne vuonna 2016 sekä viimeaikainen kehitys, ilmiökohtaisesti käytetään myös pidempiä aikasarjoja. Helsingin tietoja verrataan monessa ilmiössä pääkaupunkiseutuun, Helsingin seutuun ja koko maahan.

Työpaikat luvun on kirjoittanut tutkija Anu Henriksson ja *Työvoiman tarjonta* luvun tutkija Minna Salorinne. Katsauksessa käytetyt tilastoaineistot on kuvattu tarkemmin laatuselosteessa (s. 20).

Sisältö

1. Työpaikat	2
Työpaikkamäärä	2
Toimialarakenne	3
Helsingin elinkeinotoiminnan erikoistuminen	5
2. Työvoiman tarjonta.....	7
Työllisyys	7
Epätyyppilliset työsuhteet.....	8
Työttömyyden kehitys kahdella mittaustavalla.....	10
Alueellinen työttömyystilanne TEM:n tilastojen valossa	11
Pitkäaikaistyöttömyys	12
Vaikeasti työllistyvät työnhakijat	14
Nuorten työttömyystilanne	15
Muunkieliset työttömät	18
Laatuseloste	20

1. Työpaikat

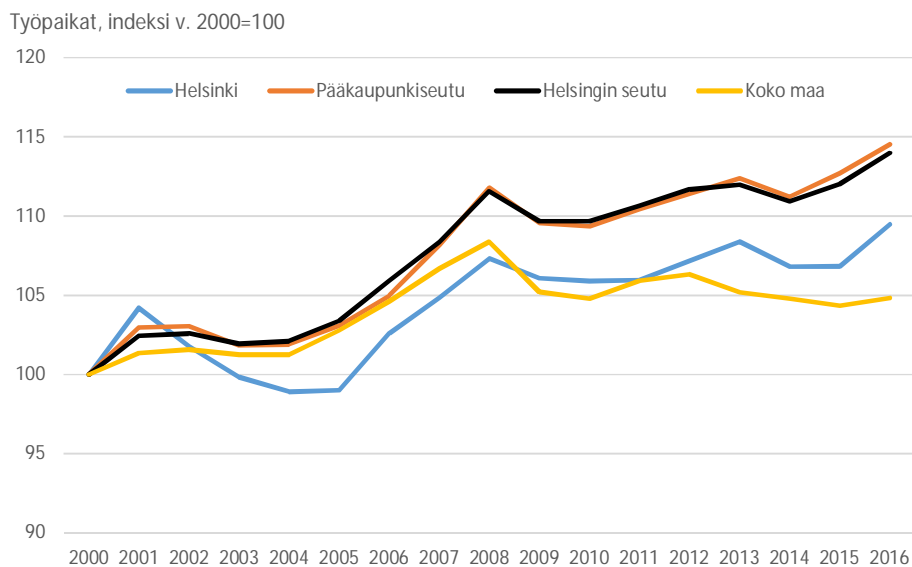
Työpaikkamäärä

Helsingissä oli 421 500 työpaikkaa¹ vuonna 2016 Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan. Työpaikkamäärä kasvoi 2,4 prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Koko pääkaupunkiseudun työpaikkamäärä oli 666 900 ja koko Helsingin seudulla² työssä käyvien määrä oli 766 900. Kaikista maan työpaikoista 17 prosenttia sijaitsi maan pääkaupungissa. Pääkaupunkiseudun osuus kaikista työpaikoista oli 27 prosenttia ja koko Helsingin seudun osuus 31 prosenttia.

Taulukko 1. Työpaikat Helsingissä, pääkaupunkiseudulla, Helsingin seudulla ja koko maassa 2000–2016

	Koko maa	Helsingin seutu	Pääkaupunkiseutu	Helsinki
2000	2 335 400	672 900	582 300	385 000
2001	2 367 200	689 300	599 600	401 200
2002	2 372 300	690 400	600 000	391 800
2003	2 364 900	686 000	593 000	384 400
2004	2 364 700	687 100	593 400	380 800
2005	2 400 800	695 700	600 200	381 200
2006	2 443 500	712 700	611 300	395 000
2007	2 491 600	729 300	630 000	403 600
2008	2 530 900	750 700	650 900	413 200
2009	2 457 200	738 000	638 100	408 400
2010	2 447 500	738 000	636 800	407 700
2011	2 473 700	744 700	643 200	408 000
2012	2 483 200	751 500	648 700	412 700
2013	2 456 700	753 500	654 300	417 300
2014	2 447 200	746 400	647 700	411 200
2015	2 436 800	753 800	656 300	411 300
2016	2 448 100	766 900	666 900	421 500

Kuvio 1. Työpaikkamäärän kehitys vuosina 2000–2016, indeksi v. 2000=100

¹ Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen vuosikeskiarvo

² Pääkaupunkiseutu, Hyvinkää, Järvenpää, Kerava, Kirkkonummi, Nurmijärvi, Sipoo, Tuusula, Vihti, Mäntsälä ja Pornainen

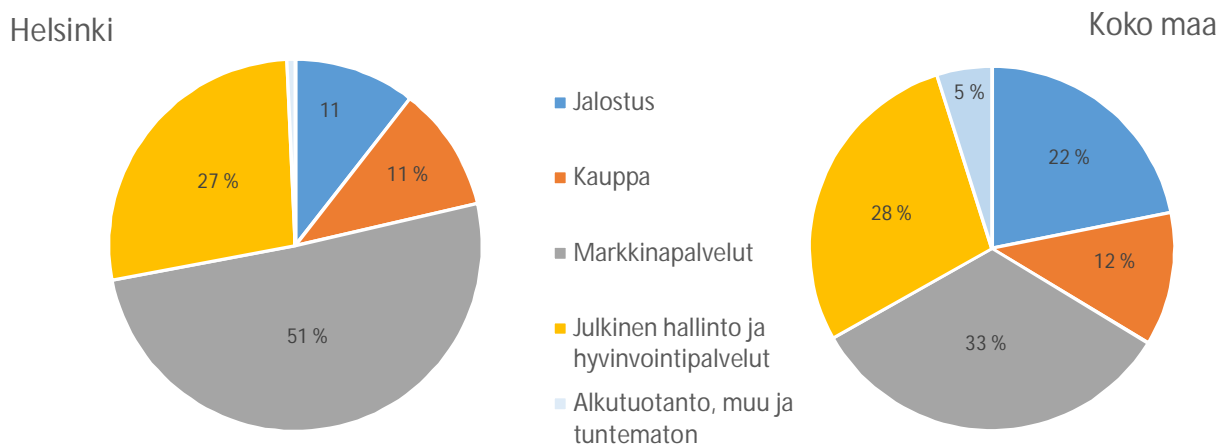
2000-luvulla työpaikkamäärä on kasvanut Helsingissä 36 500 henkilöllä ja on vuonna 2016 yhdeksän prosenttia korkeampi kuin vuonna 2000. Kaupungin työpaikkamäärä on kehittynyt viimeisten 10 vuoden aikana yhtä nopeasti kuin koko pääkaupunkiseudulla 2000-luvun alun notkahduksen jälkeen.

Toimialarakenne

Helsingin toimialarakenne on hyvin palveluvaltainen. Kaupungin työpaikoista 11 prosenttia on jalostuksessa, 61 % kaupan ja muiden markkinapalvelujen^[1] toimialoilla sekä 27 prosenttia julkisissa palveluissa^[2].

Jos verrataan Helsingin toimialarakennetta koko maahan, voidaan ensinnäkin nähdä, että markkinapalvelu-alojen osuudet ovat Helsingissä huomattavasti suurempia kuin koko maassa. Toiseksi jalostuksen osuus on Helsingissä huomattavasti koko maata pienempi. Alkutuotannon osuus on koko maan työpaikoista neljä prosenttia, sen sijaan Helsingissä alkutuotannon työpaikkamäärä on lähes olematon. Helsingin työmarkkinat ovat osaamisintensiivisemmät verrattuna koko maahan. Osuudet eivät juurikaan ole muuttuneet verrattaessa vuoden 2016 tilannetta vuoteen 2008.

Kuvio 2. Elinkeinorakenne Helsingissä ja koko maassa 2016

Helsingin elinkeinorakenne on sangen monipuolinen yhdenkään päätoimialan nousematta hallitsevaan asemaan. Neljä merkittävintä toimialaa, 10–14 prosentin työpaikkaosuus, olivat terveys- ja sosiaalipalvelut (57 500 työpaikkaa), ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta³ (47 700), tukku- ja vähittäiskauppa (45 800) sekä informaatio ja viestintä⁴ (43 600). Näiden alojen yhteinen osuus kokonaistyöpaikkamäärästä oli 46 prosenttia. Vähintään viiden prosentin työpaikkaosuus seuraaville sijoille nousivat julkinen hallinto, koulutus, rahoitus, teollisuus ja energia- ja vesihuolto sekä rakentaminen. Koko maassa suurimmat alat ovat terveys- ja sosiaalipalvelut, kauppa, rakentaminen ja koulutus.

^[1] Liikenne, majoitus ja ravitseminen, informaatio ja viestintä, rahoitus, kiinteistöala, ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, hallinto- ja tukipalvelutoiminta, taiteet, viihde ja virkistys sekä muut palvelualat

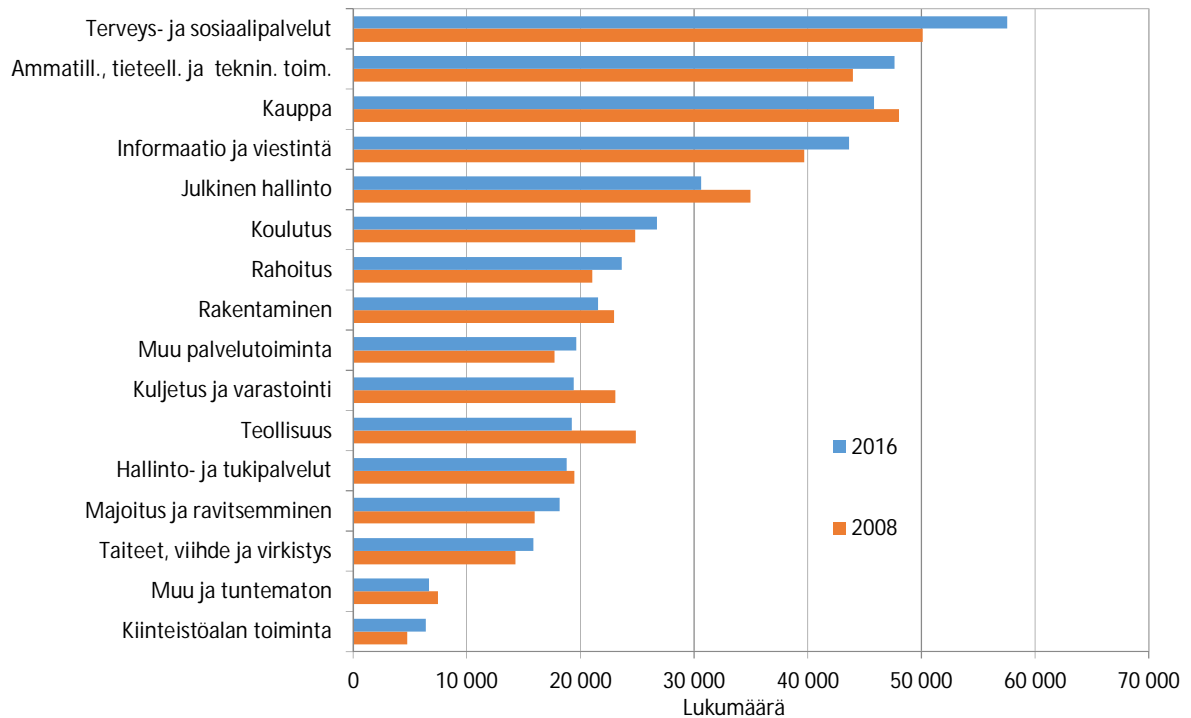
^[2] Julkinen hallinto, koulutus sekä sosiaali- ja terveyspalvelut

³ Lakiasiat ja laskentatoimi, liikkeenjohdon konsultointi, pääkonttorien toiminta, arkkitehti- ja insinööripalvelut, tutkimus, mainonta ja muut erikoistuneet liike-elämän palvelut

⁴ Kustannustoiminta, elokuva- ja tv-toiminta, televiestintä sekä tietotekniikkapalvelut

Työmarkkinat Helsingissä vuonna 2016

Kuvio 3. Työpaikat päätoimialoittain Helsingissä vuosina 2008 ja 2016

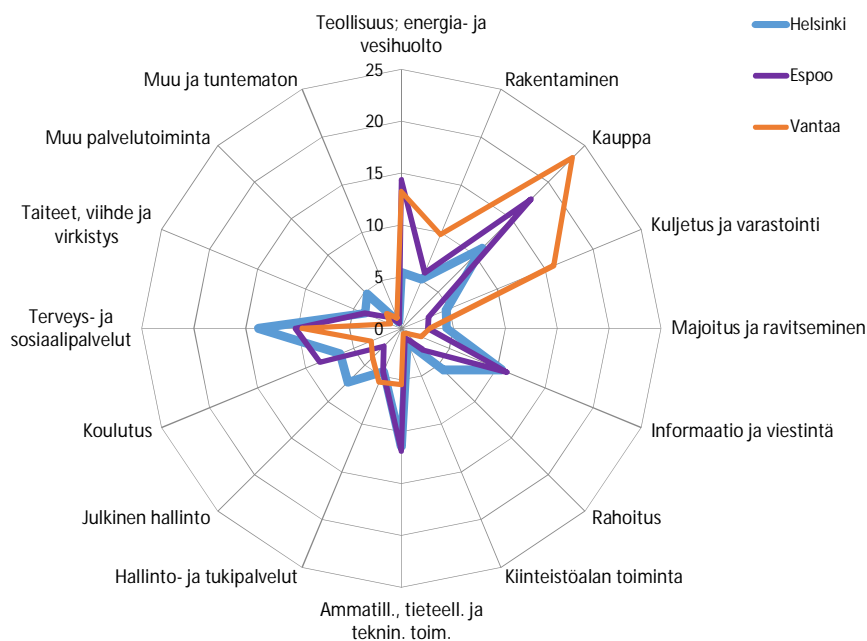
Taulukko 2. Työpaikat Helsingissä, pääkaupunkiseudulla, Helsingin seudulla ja koko maassa toimialoittain 2016

	Helsinki	Pääkaupunkiseutu	Helsingin seutu	Koko maa
Kaikki toimialat yhteensä	421 500	666 900	766 900	2 448 100
A-B Alkutuotanto	200	700	3 000	100 700
C Teollisuus	19 300	49 700	63 500	327 200
D,E Sähkö, lämpö ja vesihuolto	3 500	6 600	6 800	28 700
F Rakentaminen	21 500	40 100	50 100	178 200
G Tukku- ja vähittäiskauppa	45 800	94 800	108 400	290 400
H Kuljetus ja varastointi	19 400	41 400	48 100	140 800
I Majoitus ja ravitsemistoiminta	18 200	24 500	28 300	85 100
J Informaatio ja viestintä	43 600	59 700	61 100	101 100
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta	23 600	28 300	29 000	51 200
L Kiinteistöalan toiminta	6 400	8 100	8 500	23 600
M Ammatill., tieteell. ja teknin. toim.	47 700	68 700	75 600	162 600
N Hallinto- ja tukipalvelutoim.	18 800	31 100	35 600	108 900
O Julkinen hallinto	30 600	38 500	40 800	110 600
P Koulutus	26 700	41 300	48 800	173 100
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut	57 500	82 300	102 200	409 300
R Taiteet, viihde ja virkistys	15 900	22 100	24 300	63 000
S Muu palvelutoiminta	19 600	24 000	26 900	74 500
T,U,X Muu ja tuntematon	2 900	5 000	6 000	19 100

Kun verrataan pääkaupungin toimialarakennetta naapurikaupunkeihin Espooseen ja Vantaaseen havaitaan, että teollisuuden, energia- ja vesihuollon sekä rakentamisen yhteinen osuus kokonaistyöpaikkamäärästä nousi naapureissa huomattavasti korkeammaksi kuin Helsingissä, Vantaalla jopa yli koko maan keskiarvon. Helsingin työpaikoista vain joka kymmenes (11 prosenttia) oli jalostusaloilla. Sen sijaan Vantaalla em. toimialojen osuus nousi 23 prosenttiin ja Espoossakin 20 prosenttiin.

Vaikka markkinapalvelujen yhteinen osuus on näissä kolmessa pääkaupunkiseudun kunnassa lähes yhtä korkea (59–62 prosenttia), niin toimialoitteiset erot olivat huomattavat. Vantaan asema kauppakaupunkina on vahvistunut, mutta myös Espoo profiloituu selvästi Helsinkiä voimakkaammin kauppakaupungiksi. Vantaalla logistiikkaan liittyvät toimialat nousevat korostetusti esiin. informaatio- ja viestintäalan, taiteiden, viihteen ja virkistysen sekä koulutuksen työpaikat pääkaupunkiseudulla ovat keskittyneet Helsinkiin ja Espooseen. Helsinki on rahoitusalan keskittymä. Ammatillisten, tieteellisten ja teknisten alojen osuus työpaikoista on Helsingissä ja Espoossa kaksinkertainen verrattuna Vantaaseen. Helsingin rooli maan pääkaupunkina näkyy selvästi julkisen hallinnon korkeana työpaikkaosuutena.

Kuvio 4. Työpaikkamäärän jakauma toimialoittain Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla 2016

Helsingin elinkeinotoiminnan erikoistuminen

Elinkeinotoiminnan tunnusomaisia piirteitä ja painottumista tiettyihin toimialoihin voidaan kuvata toimialoitteisen erikoistumisen avulla. Erikoistumisalat ovat käytännössä toimialoja, joiden kysynnästä merkittävä osa tulee alueen ulkopuolelta muualta maasta tai ulkomailta. Niillä on ratkaiseva merkitys alueen talouden kannalta, sillä merkittävät kasvu- ja supistumisimpulssit kerrannaisvaikutuksineen tulevat alueelle pääasiassa niiden välityksellä. Seuraavassa tarkastellaan Helsingin toimialarakenteen erikoistumista suhteessa koko Suomeen käyttäen analyysivälineenä ns. sijaintiosamääriin perustuvia toimialoitteisia indeksejä⁵.

⁵ Sijaintiosamäärä on laskettu toimialan työpaikkamäärätiedolle. Se kuvaa toimialan työpaikkamääräosuutta alueella suhteutettuna saman ryhmän työpaikkamääräosuuteen koko maassa. Kun tällä tavalla laskettu suhdeluku muunnetaan indeksiksi, se saa arvon 100 kun toimialan työpaikkaosuus on alueella yhtä suuri kuin koko maassa. Indeksien arvon ollessa suurempi kuin 100 on alue erikoistunut kyseiseen toimialaan. Kuvioon on poimittu toimialat, joilla erikoistumisindeksin arvo ylittää 200 eli alat, joiden työpaikkaosuus alueella on vähintään 100 % suurempi kuin koko maassa. Erikoistumisindeksi on laskettu työvoimatutkimuksen vuoden 2016 vuosiaineistosta.

Helsingin ydinkeskusta ja sitä ympäröivä kantakaupunki muodostavat koko Helsingin seudun samoin kuin koko maan elinkeinotoiminnan ylivoimaisesti vahvimman alueen noin kolmasosan koko seudun ja kymmenyksen koko maan työpaikoista sijaitessa siellä. Kommunikaatiointensiivisten alojen työpaikat ovatkin löytäneet hyvän kasvualustan nimenomaan kantakaupungista ja alojen yritystoiminta on vahvasti keskittynyt sinne. Kantakaupungin työpaikkarakenne määrittää pitkälti myös koko pääkaupungin elinkeinorakenteen erikoistumista.

Helsingin erikoistumisprofiilissa korostuvat pitkälle erikoistuneet osaamisintensiiviset palvelualat, jotka useasti liittyvät informaatiosektoriin. Näitä aloja ovat elokuva- ja tv-toiminta, mainonta, kustannustoiminta, informaatioteknologia, työllistämistoiminta sekä tutkimus ja kehittäminen. Elinkeinoelämän kehityksen ja tehokkuuden kannalta merkittävän rahoitustoiminnan samoin laki- ja laskentatoimen sekä liikkeenjohdon konsultoinnin kuin liike-elämälle tukitoimintoja tarjoavien alojen työpaikat ovat myös voimakkaasti keskittyneet tänne. Helsingin seudulla on myös erittäin vahva rooli maan logistisena keskuksena, joka on paitsi kansallinen tietoliikenteen ja kuljetuksen solmukohta myös kansainvälisen henkilö- ja tavaraliikenteen portti satamiensa ansiosta. Tähän liittyen televiestintä, vesiliikenne ja matkatoimistopalvelut ovat vahvoja erikoistumisaloja. Tämän lisäksi Helsinki toimii päätöksenteko-, hallinto- ja lobbauskeskuksena, mitä ilmentää julkisen hallinnon ja järjestötoiminnan keskittyminen alueelle.

Kuvio 5. Helsingin elinkeinotoiminnan vahvimmat erikoistumisalat suhteessa koko maahan 2016 (sijaintiosamäärät indeksinä, koko maa=100)

2. Työvoiman tarjonta

Työllisyys

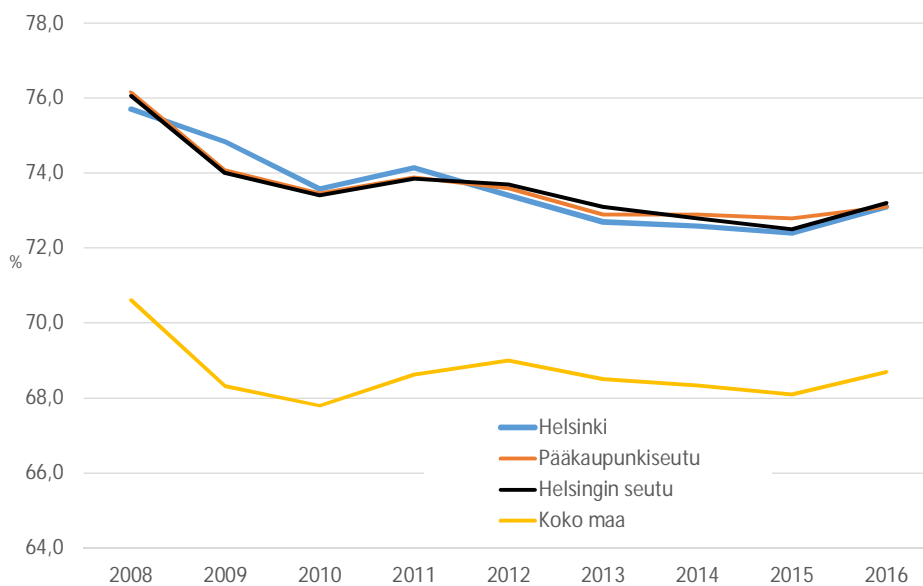
Vuonna 2016 Helsingissä oli 324 500 työllistä, mikä oli 2,6 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Helsingin seudulla työllisiä oli 725 300, ja kasvua vuoden takaisesta 1,4 prosenttia. Koko maassa työllisiä oli 2 448 100, puoli prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin.

Vuonna 2016 Helsingin työllisyysaste oli 73,1 prosenttia, Helsingin seudun työllisyysaste oli 73,2 prosenttia ja Suomen työllisyysaste oli 68,7 prosenttia. Työllisyysaste on laskettu 15–64-vuotiaasta väestöstä Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen tiedoista. Työvoiman ulkopuolella olevien 15–64-vuotiaiden määrä säilyi Helsingissä vuoden takaisella tasolla.

Taulukko 3. Työllinen työvoima Helsingissä, pääkaupunkiseudulla, Helsingin seudulla ja koko maassa vuosina 2008–2016

	Helsinki	Pääkaupunkiseutu	Helsingin seutu	Koko maa
2008	308 800	555 300	708 600	2 530 900
2009	310 200	546 100	696 300	2 457 200
2010	306 300	546 900	697 800	2 447 500
2011	309 900	553 100	704 900	2 473 700
2012	311 700	556 900	710 100	2 483 200
2013	318 700	557 400	710 700	2 456 700
2014	319 900	561 800	712 600	2 447 200
2015	316 300	567 600	715 300	2 436 800
2016	324 500	574 700	725 300	2 448 100

Kuvio 6. Työllisyysasteet (15–64-v.) vuosina 2008–2016

Epätyypilliset työsuhteet

Tässä tarkastelussa tyypilliseksi työsuhteeksi määritellään toistaiseksi jatkuvat kokoaikaiset työsuhteet. Epätyypillisiä työsuhteita ovat kaikki osa-aikaiset ja kaikki määräaikaiset työsuhteet. Työsuhdetilastojen lähde on Tilastokeskuksen työvoimatutkimus ja kuntatason tietojen laatu on suuntaa antava. Kaiken kaikkiaan Helsingissä on epätyypillisiä työsuhteita suhteellisesti enemmän kuin koko maassa tai muualla Helsingin seudulla. Epätyypillisten työsuhteiden osuus kaikista työsuhteista oli vuonna 2016 Helsingissä 29 prosenttia, Helsingin seudulla 25 prosenttia ja koko maassa 26 prosenttia. Osuudet ovat hienoisessa noususuunnassa vuodesta 2012.

Taulukko 4. Palkansaajien työsuhteet Helsingissä, Helsingin seudulla ja koko maassa vuonna 2016

	Työsuhteet vuonna 2016			Osuus kaikista työsuhteista, %		
	Helsinki	Helsingin seutu	Koko maa	Helsinki	Helsingin seutu	Koko maa
Työsuhteet yhteensä	285 700	639 700	2 104 600	100	100	100
Kokoaikatyö yhteensä	236 100	544 400	1 783 100	83	85	85
Osa-aikatyö yhteensä	49 600	95 300	321 500	17	15	15
Jatkuva työ yhteensä	237 300	549 400	1 772 000	83	86	84
Määräaikainen työ yhteensä	48 000	89 400	329 800	17	14	16
Jatkuva kokoaikatyö yhteensä	202 000	481 100	1 544 500	71	75	73
Epätyypillinen työ yhteensä	83 400	157 600	557 200	29	25	26
Määräaikainen kokoaikatyö	34 000	63 100	237 200	12	10	11
Jatkuva osa-aikatyö	35 400	68 200	227 400	12	11	11
Määräaikainen osa-aikatyö	14 000	26 300	92 700	5	4	4

Epätyypilliset työsuhteet painottuvat voimakkaasti naisiin ja nuoriin. Helsingissä naisista 33 prosenttia ja miehistä 25 prosenttia työskenteli epätyypillisessä työsuhteessa vuonna 2016. Toisaalta, epätyypillisessä työsuhteessä olevista 60 prosenttia oli naisia ja 40 prosenttia miehiä. 73 prosenttia alle 25-vuotiaista nuorista helsinkiläisistä työskenteli epätyypillisessä työsuhteessa ja 25–34-vuotiaista joka kolmas. Myös työuran loppupäässä esiintyy paljon epätyypillisiä työsuhteita – 29 prosenttia yli 60-vuotiaista palkansaajista.

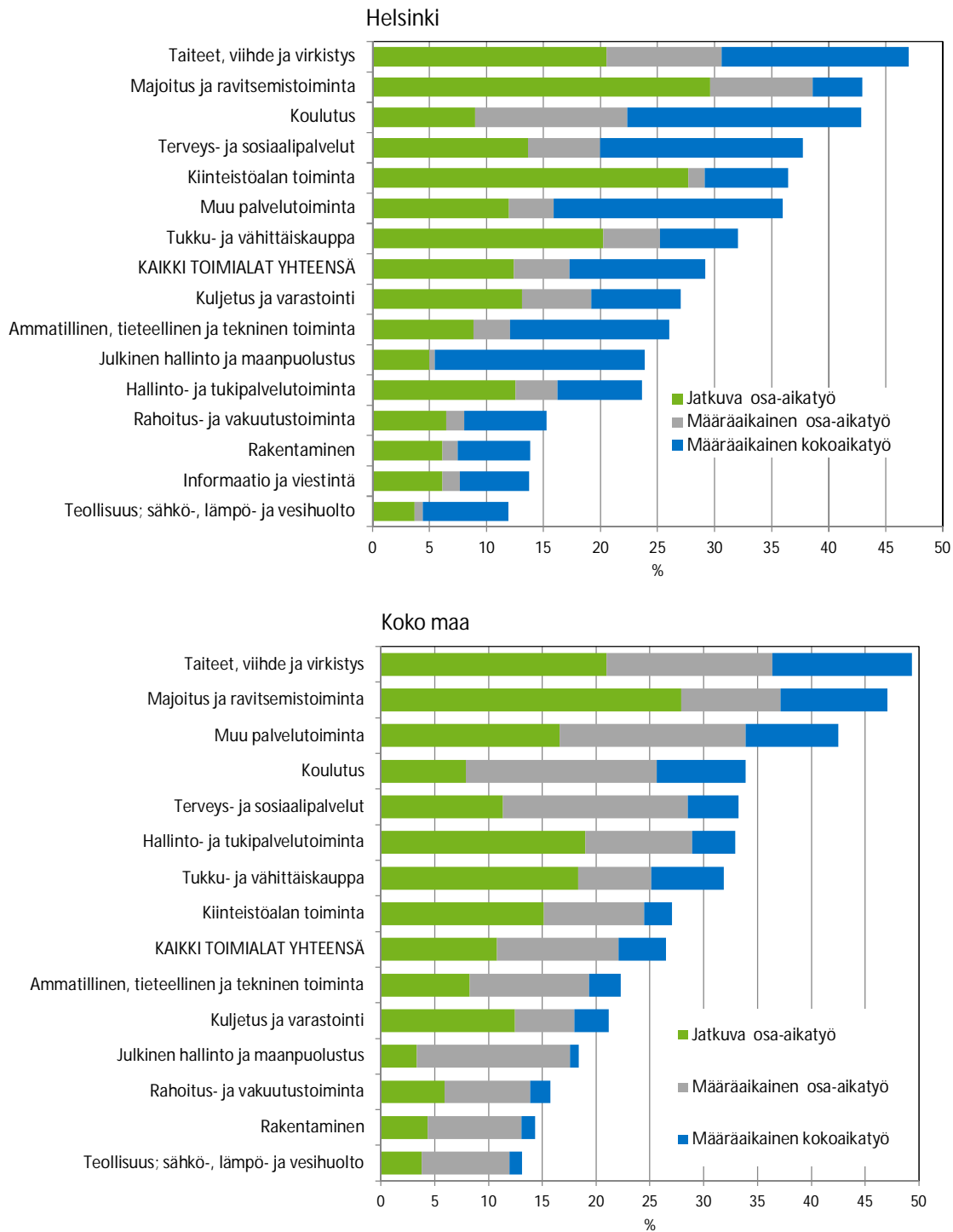
Helsingissä epätyypillisiä työsuhteita oli vuonna 2016 erityisen paljon taiteen, viihteen ja virkistykseen alalla (47 %), majoitus- ja ravitsemistoiminnassa sekä koulutuksessa (43 %) ja terveys- ja sosiaalipalveluissa (38 %). Epätyypillinen työ on suhteellisen vähäistä teollisuuden, informaation, rakentamisen sekä rahoitus- ja vakuustoiinnin aloilla, korkeintaan 15 prosenttia kaikista työsuhteista.

Epätyypillisen työsuhteen lajit painottuvat eri tavalla eri toimialoilla. Helsingissä 41 prosenttia kaikista epätyypillisistä työsuhteista oli *määräaikaista kokoaikatyötä*. Jos verrataan määräaikaisen kokoaikatyön yleisyyttä kaikkiin työsuhteisiin, korkeimmat osuudet osuvat koulutukseen (21 %), muihin palveluihin (20 %) sekä terveys- ja sosiaalipalveluihin (18 %) ja julkisen hallinnon toimialoille (18 %).

Työmarkkinat Helsingissä vuonna 2016

Osa-aikatyö yleistyy tasaisesti ja kaikista epätyypillisistä työsuhteista osa-aikatyön osuus on Helsingissä 59 prosenttia; 42 prosenttia oli *jatkuvaa osa-aikatyötä* ja 17 prosenttia *määräaikaista osa-aikatyötä*. Määräaikaisen osa-aikatyön osuus on voimakkaassa kasvussa. Osa-aikatyötä tehdään eniten majoitus- ja ravitsemistoiminnassa, jossa 39 prosenttia kaikista työsuhteista on osa-aikatyötä sekä taiteen, viihteen ja virkistysalalla (31 %), kiinteistöalalla (29 %) sekä kaupan alalla (25 %).

Kuvio 7. Epätyypilliset työsuhteet toimialoittain Helsingissä ja koko maassa vuonna 2016

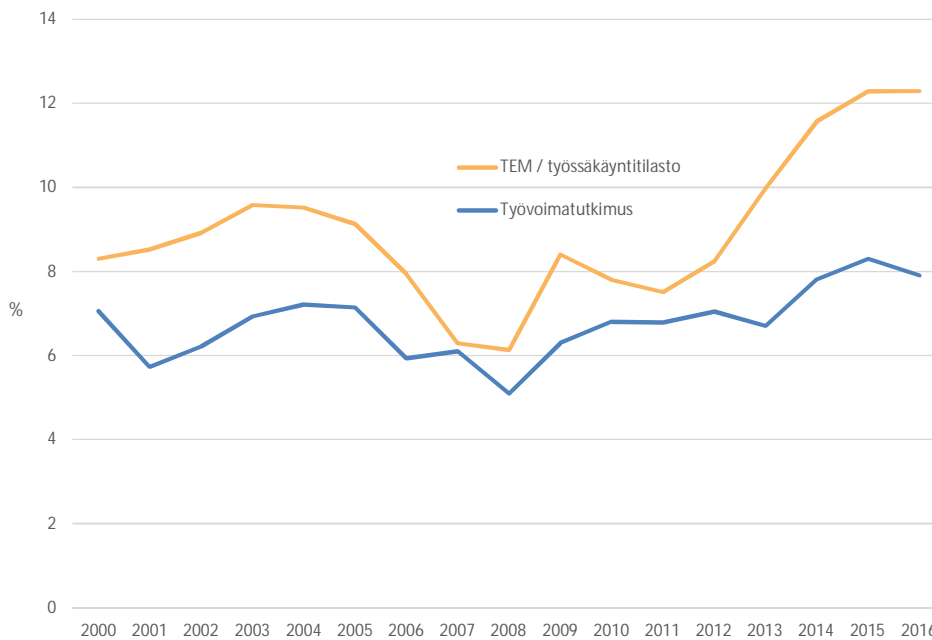

Työttömyyden kehitys kahdella mittaustavalla

Virallinen työttömyysaste lasketaan Suomessa Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen tiedoista. Työvoimatutkimus perustuu otosaineistoon, ja sen tiedot ovat kansainvälisesti vertailukelpoisia ja käsitteet yhtenäisesti harmonisoituja. Työttömien määrittelyssä korostuu työnhaun aktiivisuus, työttömäksi luokitellun tulee hakea aktiivisesti työtä viimeisen neljän viikon sisällä. Pitkäaikaistyöttömät jäävät usein tämän määrittelyn ulkopuolelle ja ovat näin aliedustettuja työvoimatutkimuksen aineistossa. Nuorten kohdalla tilanne on päinvastainen, myös työtä hakevat päätoimiset opiskelijat tilastoidaan tässä aineistossa työttömiksi. Tilastokeskus ei julkista työvoimatutkimuksesta kuntatasoista tietoa.

Toinen aineisto työttömyysasteen laskemiseen perustuu työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) työnvälitystilastoon, joka pohjautuu työ- ja elinkeinotoimistoihin (te-toimisto) rekisteröityneisiin työttömiin työnhakijoihin. Tässä aineistossa työttömien lukumäärä on korkeampi kuin työvoimatutkimuksessa, muun muassa pitkäaikaistyöttömien korkean määrän vuoksi. Mitä korkeammaksi pitkäaikaistyöttömien osuus nousee, sitä suuremmaksi ero kahden aineiston välillä kasvaa. TEM:n aineisto tarjoaa kuntakohtaista tietoa työttömyydestä, joten maan sisäinen vertailu onnistuu sen tiedoilla hyvin.

Kuvio 8. Helsingin työttömyysaste vuosina 2000–2016 työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) ja Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen tietojen mukaan

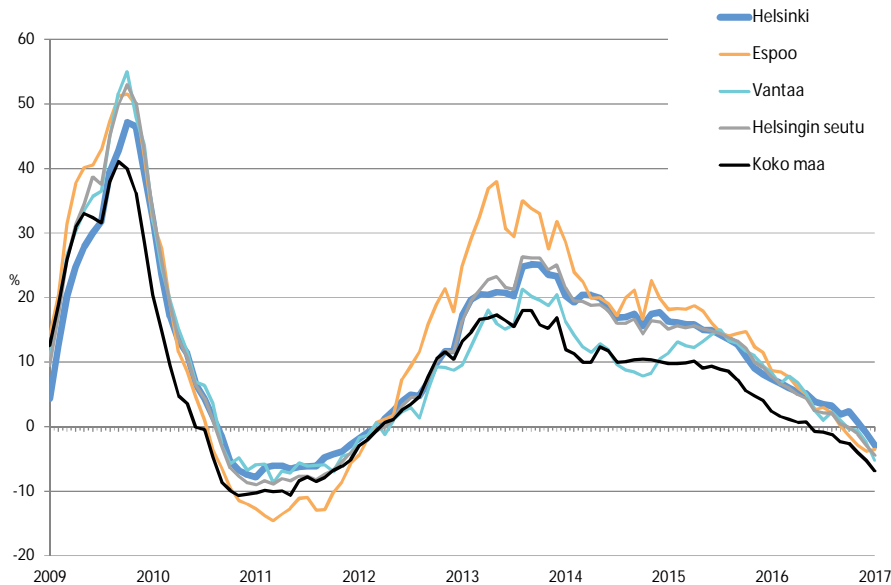

Helsingin työttömyysaste oli vuonna 2016 Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen tietojen mukaan 7,9 prosenttia ja työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilaston tietojen mukaan 12,3 prosenttia. TEM:n tieto on joulukuun lopun tieto, jossa työttömien määrä on vuoden 2016 lopusta ja työvoiman määrä vuoden 2015 lopusta Tilastokeskuksen rekisteripohjaisesta työssäkäyntitilastosta. Näiden kahden mittaustavan mukaan laskettujen työttömyysasteiden ero oli poikkeuksellisen suuri vuonna 2016, tosin trendit ovat samansuuntaisia. Jatkossa tässä raportissa työttömyyden rakennetta tarkastellaan vain TEM:n työnvälitystilaston pohjalta.

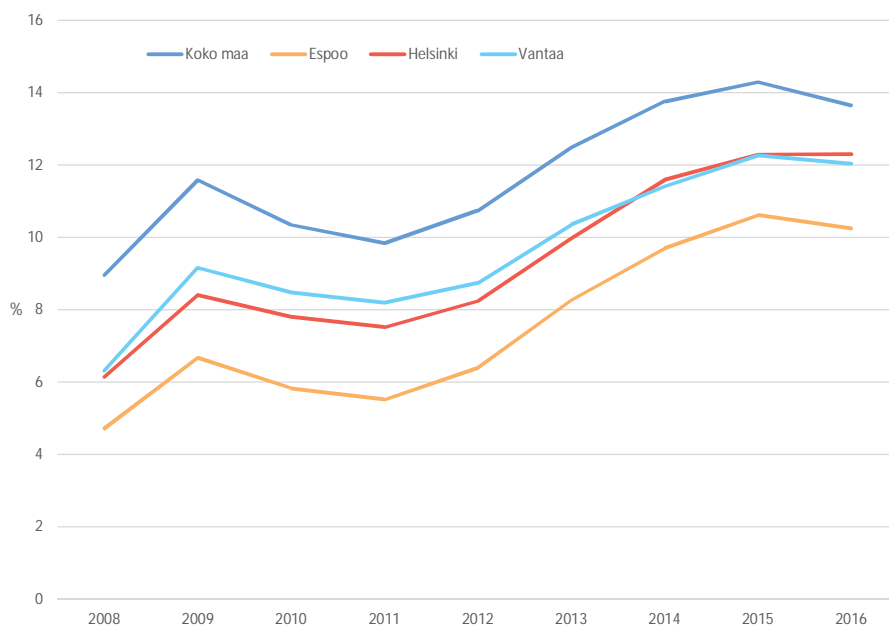
Alueellinen työttömyystilanne TEM:n tilastojen valossa

Vuoden 2016 lopussa Helsingissä oli 41 300 työtöntä työnhakijaa. Työttömien määrän kasvu pysähtyi Helsingissä vuoden 2016 joulukuussa, lähes viisi vuotta jatkuneen negatiivisen kehityksen jälkeen. Vuoden 2016 lopussa työttömiä oli Helsingissä yksi prosentti vähemmän kuin vuotta aiemmin. Espoossa ja Vantaalla työttömien määrä kääntyi hienoiseen laskuun pari kuukautta Helsinkiä aiemmin. Myönteinen vire työmarkkinoilla näyttää jatkuvan; vuoden 2017 tammikuussa työttömien määrä oli Helsingissä kolme prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin.

Kuvio 9. Työttömien määrän muutos (%) edellisestä vuodesta Helsingissä, Espoossa, Vantaalla, Helsingin seudulla ja koko maassa kuukausittain v. 2009–2017/1 (TEM)

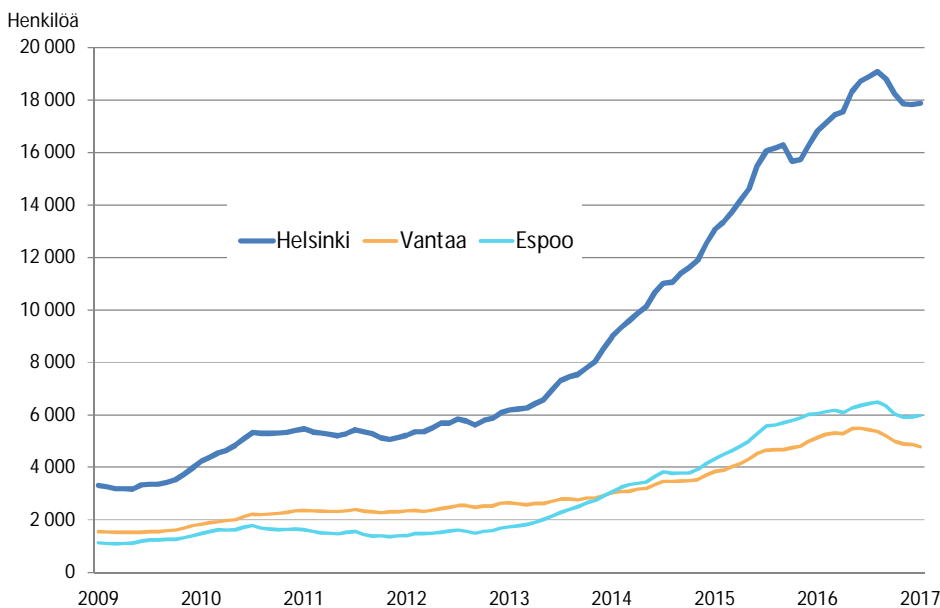
Kuvio 10. Työttömyysaste pääkaupunkiseudun kunnissa kuukausittain vuosina 2008–2016 (TEM)

Pitkäaikaistyöttömyys

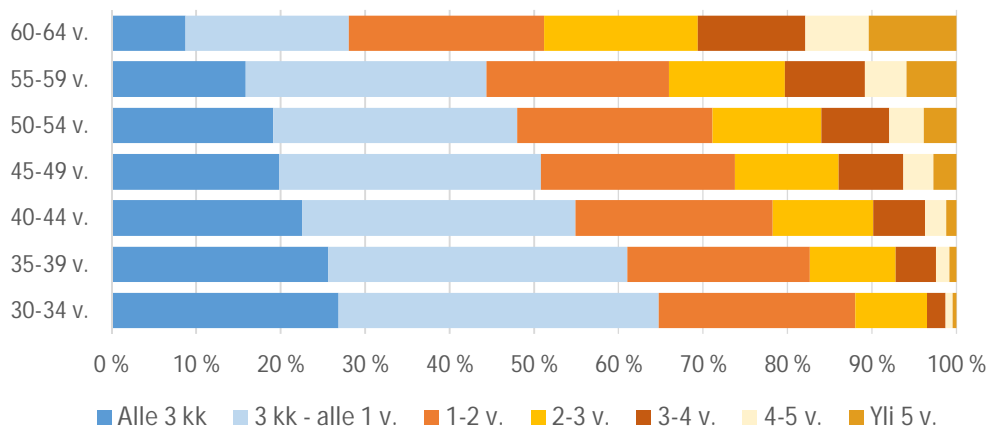
Pitkäaikaistyöttömiksi lasketaan henkilöt, joiden työttömyys on kestänyt yhtäjaksoisesti vähintään vuoden. Pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi Helsingissä rajusti vuodesta 2013 aina vuoden 2016 loppuun saakka, kasvuvauhti hidastui vasta vuoden lopussa; vuoden 2016 joulukuussa pitkäaikaistyöttömien määrä oli Helsingissä edelleen 9 prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin. Pitkäaikaistyöttömien osuus kaikista työttömistä oli 43 prosenttia ja lukumääräisesti heitä oli Helsingissä 17 800. Tammikuussa 2017 pitkäaikaistyöttömien määrä oli 6 prosenttia edellisvuotta korkeampi. Espoossa ja Vantaalla pitkäaikaistyöttömyyden kasvu taittui vuoden 2016 vaihteessa; pitkäaikaistyöttömiä oli kummassakin kaupungissa pari prosenttia edellisvuotta vähemmän.

Kuvio 11. Pitkäaikaistyöttömien määrä Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla kuukausittain vuosina 2009–2017/1 (TEM)

Pitkäaikaistyöttömyyden riski kasvaa iän myötä. 30–34-vuotiaiden ikäryhmässä pitkäaikaistyöttömien osuus on 35 prosenttia kaikista työttömistä, 40–44-vuotiailla se on 45 prosenttia, 50–54-vuotiailla 52 prosenttia ja 60–64-vuotiailla 72 prosenttia.

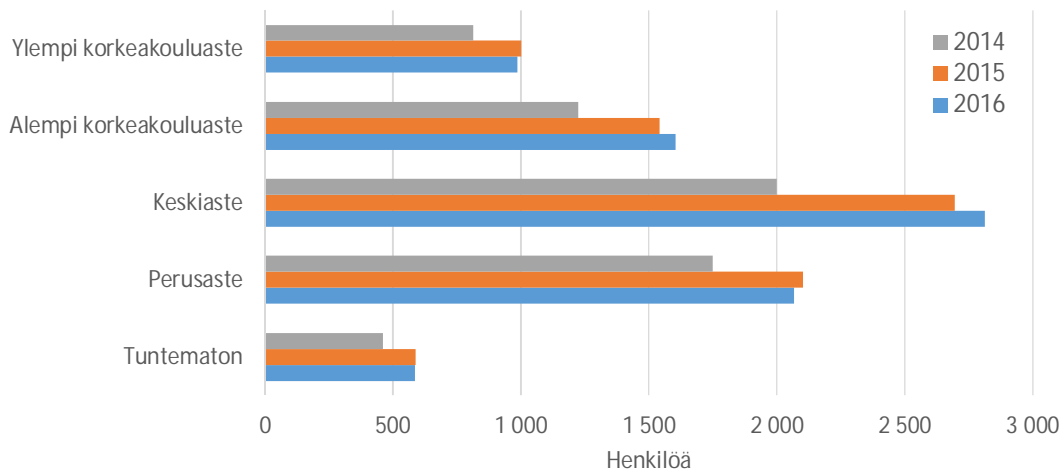
Kuvio 12. Työttömät Helsingissä työttömyyden keston mukaan ikäryhmittäin vuoden 2016 lopussa (TEM)

Työmarkkinat Helsingissä vuonna 2016

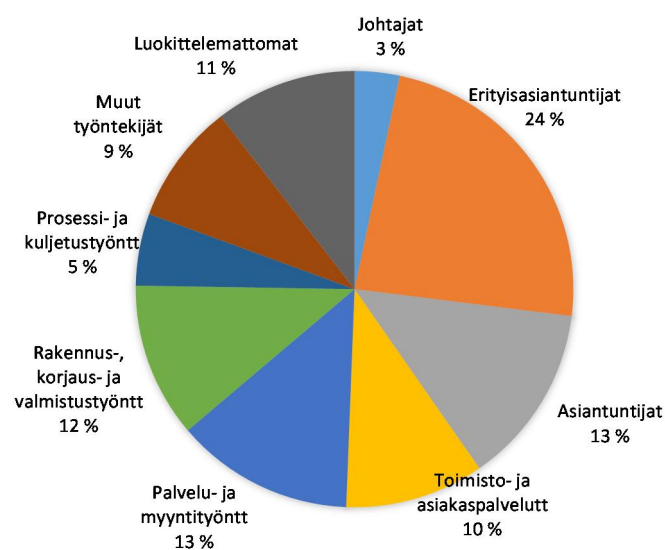
Yli 50-vuotiaita työttömiä oli Helsingissä vuoden 2016 lopussa 13 600, ja heistä 60 prosenttia oli ollut työttömänä vähintään vuoden. Yli 50-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien koulutustaustajakauma on laava; neljäsosalla on korkeintaan perusasteen tutkinto, kolmasosalla keskiasteen tutkinto ja kolmasosalla alempi tai ylempi korkeakouluasteen tutkinto. 7 prosentilla koulutustausta oli tuntematon. Vuodesta 2014 vuoteen 2016 pitkäaikaistyöttömien määrä kasvoi reilusti kaikilla koulutustaustoilla; sen sijaan vuodesta 2015 alkaen on tapahtunut myönteistä kehitystä. Viimeisen vuoden aikana työttömien määrä aleni hivenen perusasteen ja ylempään korkeakouluasteen tutkinnon suorittaneilla yli 50-vuotiaalla pitkäaikaistyöttömillä.

Kuvio 13. Yli 50-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien määrä koulutustaustan mukaan v. 2014–2016 (TEM)

Pitkäaikaistyöttömien ammattirakenne on yli 50-vuotiailla varsin monipuolinen. Kaksi viidesosaa heistä kuului johtajien, erityisasiantuntijoiden tai asiantuntijoiden ammattiryhmään. Toimisto- ja asiakaspalvelu-, palvelu- ja myyntityö- sekä rakennusalan työntekijöiden osuudet olivat 10 prosentin tuntumassa. Joka kymmenes kuului ammatiltaan luokittelemattomien ryhmään.

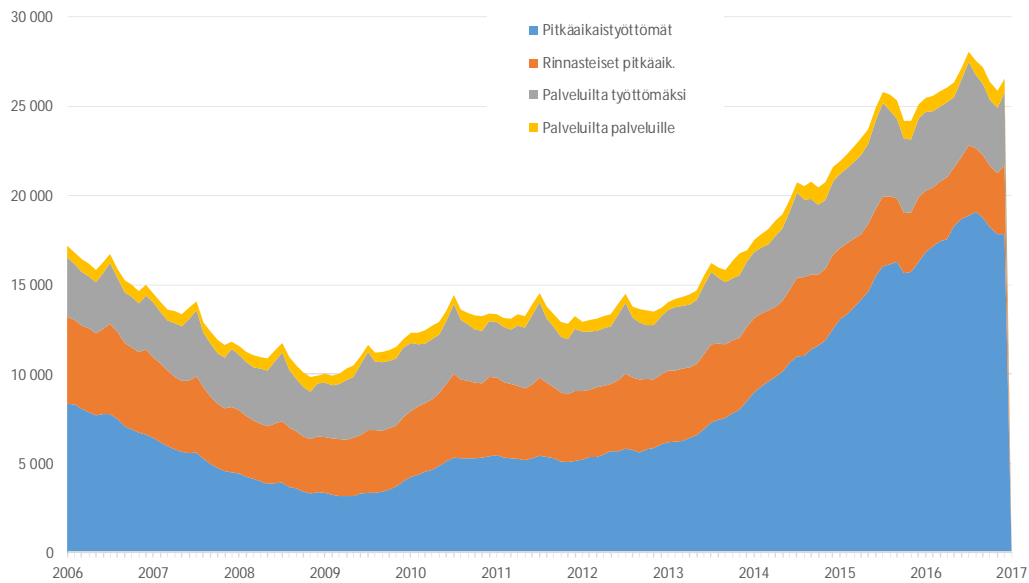
Kuvio 14. Yli 50-vuotiaat pitkäaikaistyöttömät ammattiryhmittäin Helsingissä vuoden 2016 lopussa (TEM)

Vaikeasti työllistyvät työnhakijat

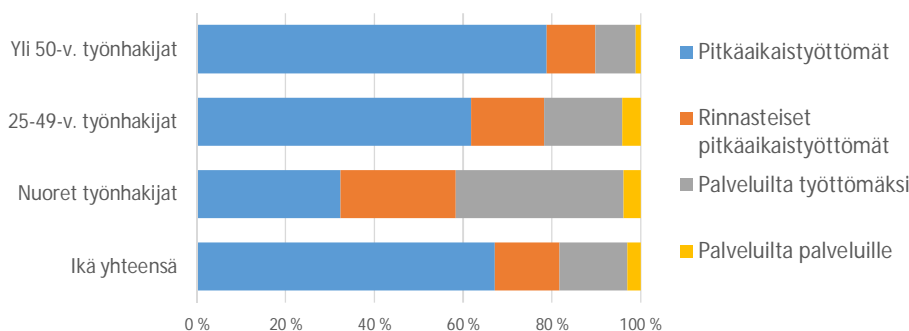
Työttömyyden pitkittymisen tarkastelussa on hyvä huomioida toistuvat työttömyysjaksot. Työ- ja elinkeinoministeriö tilastoi vaikeasti työllistyviä työnhakijoita, joihin lasketaan pitkäaikaistyöttömien lisäksi rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät, työvoimahallinnon palveluilta suoraan työttömäksi siirtyneet sekä palveluilta vastaavilla palveluille siirtyneet. Pitkäaikaistyöttömäksi lasketaan yli vuoden yhtä jatkoisesti työttömänä olleet. Rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät ovat puolestaan olleet 16 kuukauden aikana työttömänä vähintään vuoden, eli työttömyys on keskeytynyt työllistymisen, opiskelun tai muun syyn takia väliaikaisesti, mutta jatkunut pian uudelleen. Palveluilla tarkoitetaan tässä yhteydessä työvoimahallinnon palveluita, kuten palkkatuki-työtä, työkokeilua, työvoimakoulutusta, valmennusta tai muita palveluita, esim. omaehtoista opiskelua.

Kuvio 15. Vaikeasti työllistyvät työnhakijat Helsingissä 2006–2016 (TEM)

Vuoden 2016 lopussa Helsingissä oli kaikkiaan 26 600 vaikeasti työllistyvää työnhakijaa. Vuoden 2010 lopussa määrä oli 13 000 henkilöä pienempi. Ikääntyneille työttömille on tarjolla vähemmän työvoimahallinnon palveluita tai työpaikkoja kuin nuoremmille. Kun tarkastellaan vaikeasti työllistyvien eri osa-alueita ikäryhmittäin, havaitaan, että pitkäaikaistyöttömistä 80 prosenttia on yli 50-vuotiaita. Alle 25-vuotiaat ovat määrällisesti työsuhteiden vuoksi ajoittain työllisinä, ja he osallistuvat muita ikäryhmiä useammin työvoimahallinnon palveluihin; tämä näkyy nuorten korkeana osuutena rinnasteisten pitkäaikaistyöttömien sekä palveluilta työttömäksi joutuneiden ryhmissä.

Kuvio 16. Vaikeasti työllistyvät ikäryhmittäin vuoden 2016 lopussa (TEM)

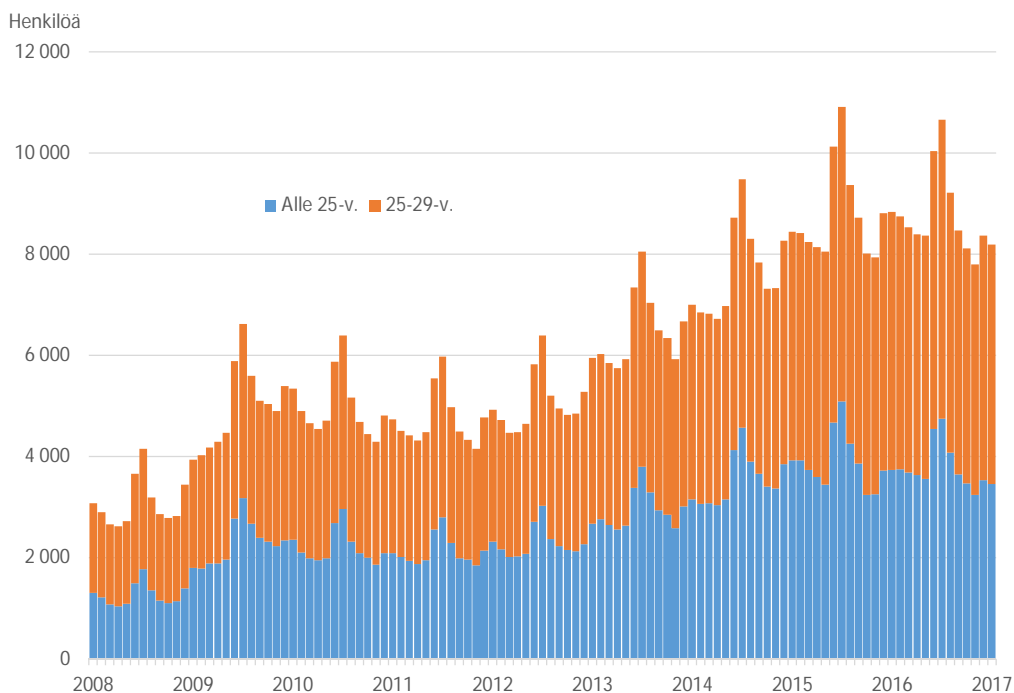
Nuorten työttömyystilanne

Työ- ja elinkeinoministeriön tietojen mukaan nuorten työttömien määrä kääntyi Helsingissä laskuun vuoden 2015 syksyllä, ja suuntaus on pysynyt samana vuoden 2017 alkuun. Vuoden 2016 lopussa nuorten työttömien määrä oli edelleen 5 prosenttia pienempi kuin vuoden 2015 lopussa. Vuoden 2017 tammikuussa alle 25-vuotiaita nuoria oli työttöminä työnhakijoina 3 500, heistä alle 20-vuotiaita oli lähes 480.

Alle 25-vuotiaiden työttömien määrän väheneminen on tapahtunut korkeintaan perusasteen koulutetuilla tai koulutustaustaltaan tuntemattomilla, ulkomaalaistaustaisilla nuorilla. Moni nuorista on päässyt valmennukseen tai opiskelemaan ammatillista tutkintoa, ja osa on päässyt työkokeiluun tai muuhun työllistymisen tukitoimeen. On myös mahdollista, että joukossa on nuoria, joilla työnhaku on keskeytynyt muista syistä, esim. te-hallinnon toimesta.

25–29-vuotiaiden työttömien määrän kasvu taittui syksyllä 2016, vuotta myöhemmin kuin nuoremmalla ikäluokalla. Lukumääräisesti 25–29-vuotiaita työttömiä on enemmän kuin alle 25-vuotiaita; vuoden 2017 tammikuussa 25–29-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli Helsingissä 4 700. Tässä ikäryhmässä moni on jo kouluttautunut ammattiin, ja he omaavat täten riittävät valmiudet työmarkkinoille. Vastavalmistuneiden työttömyys on kuitenkin kasvanut suhteellisesti muita voimakkaammin.

Kuvio 17. Alle 30-vuotiaiden työttömien määrä Helsingissä kuukausittain vuosina 2008–2016 (TEM)

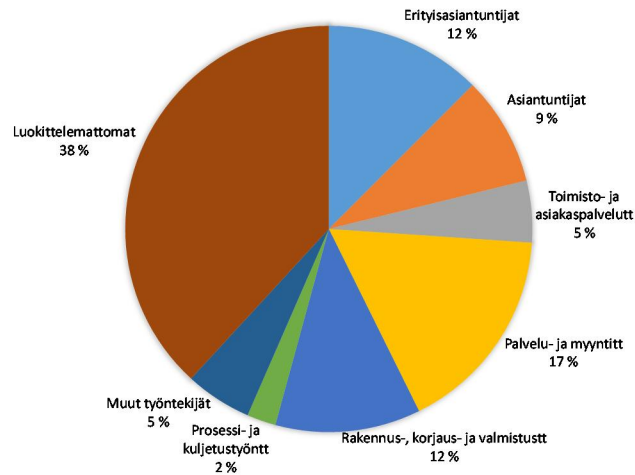

TEM:n aineistosta laskettu työttömyysaste helsinkiläisille alle 25-vuotiaille oli vuoden 2016 lopussa 9,7 prosenttia. 25–29-vuotiaiden työttömyysaste oli 10,2 prosenttia ja alle 30-vuotiaiden työttömyysaste oli 10,0 prosenttia. Ikäryhmittäisen työttömyysasteen laskemisessa käytetty työvoiman määrä on Tilastokeskuksen rekisteripohjaisen työssäkäyntitilaston tieto vuoden 2014 lopusta. Työttömien määrä on TEM:n vuoden 2016 joulukuun luku. Työttömyysasteet ovat täten ennakkotietoja.

Työmarkkinat Helsingissä vuonna 2016

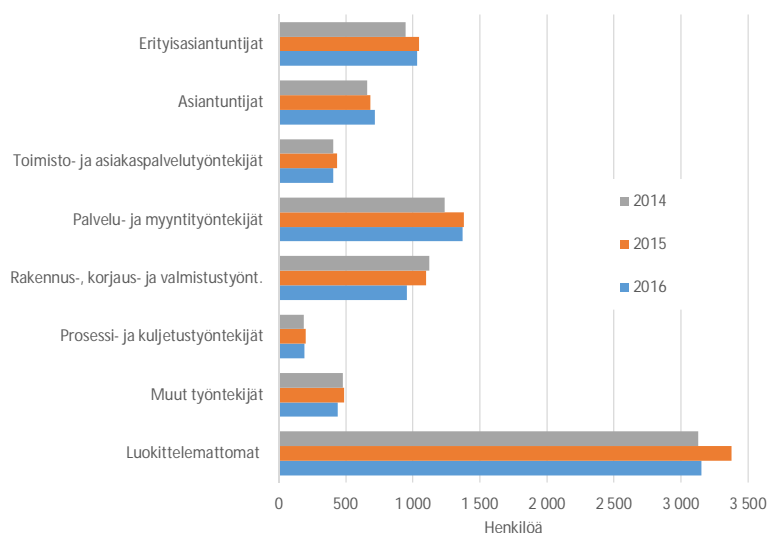
Alle 30-vuotiaista työttömistä lähes kaksi viidestä kuului ammatteihin luokittelemattomien ryhmään. Tähän ryhmään lasketaan mukaan henkilöt, joilla ei ole edellistä ammattia tai ammatillista koulutusta sekä osa vastavalmistuneista, jotka tulevat ensi kertaa työmarkkinoille. Viidenosa nuorista työttömistä kuului erityisasiantuntijoiden tai asiantuntijoiden ammattiryhmään, 17 prosenttia kuului palvelu- ja myyntityöntekijöihin ja 12 prosenttia rakennusalan työntekijöihin.

Kuvio 18. Alle 30-vuotiaiden työttömien ammattiryhmäjakauma vuoden 2016 lopussa Helsingissä (TEM)

Vuoden 2016 aikana alle 30-vuotiaiden työttömien määrä aleni viisi prosenttia. Ammattiryhmittäin suurin pudotus toteutui rakennusallalla, nuorten työttömien määrä oli vuoden lopussa 13 prosenttia pienempi kuin vuotta aiemmin. Muiden työntekijöiden ammattiryhmään kuuluu mm. siivousala, tässä ryhmässä nuorten työttömien määrä aleni 11 prosenttia ja ammatteihin luokittelemattomien ryhmässä 7 prosenttia. Asiantuntijoiden ammattiryhmässä nuorten työttömien määrä sen sijaan kasvoi viisi prosenttia.

Kuvio 19. Alle 30-vuotiaat työttömät ammattiryhmittäin vuosien 2014–2016 lopussa Helsingissä (TEM)

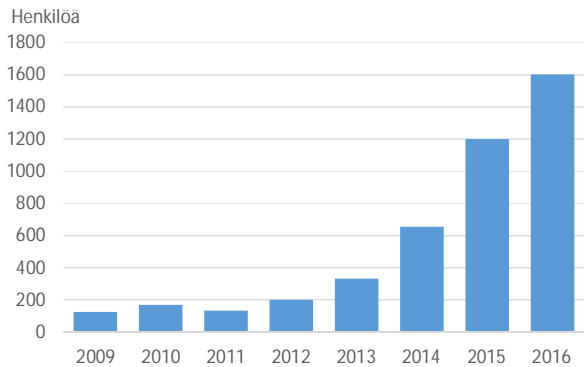

Alle 30-vuotiaista työttömistä vajaa viidennes oli pitkäaikaistyötön. Vuoden 2016 lopussa Helsingissä oli 8 370 alle 30-vuotiaista työtöntä ja heistä 1 600:lla työttömyys oli kestänyt yhtä jatkoisesti vähintään vuoden. Nuorten kohdalla pitkäaikaistyöttömyys oli harvinaista vielä muutama vuosi sitten. Vuosina 2014–2016 se on kasvanut rajusti, vuoden 2016 lopussa alle 30-vuotiaita pitkäaikaistyöttömiä oli kolmannes enemmän kuin

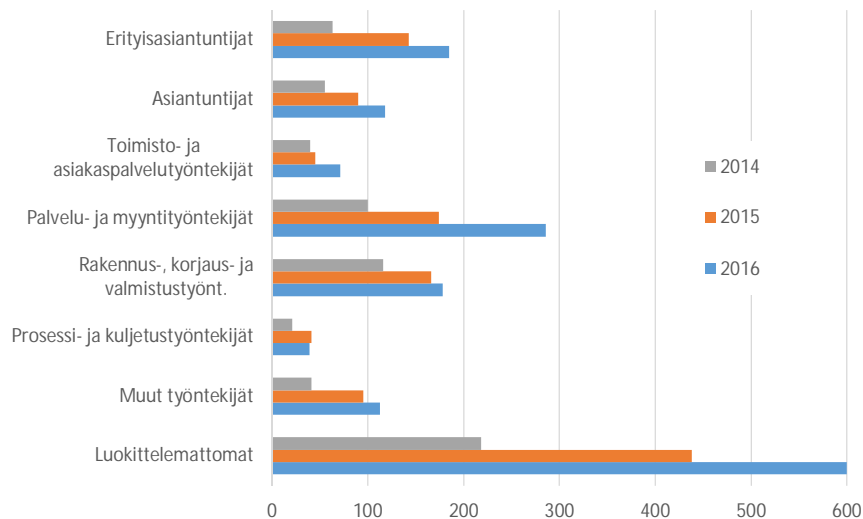
Työmarkkinat Helsingissä vuonna 2016

vuotta aiemmin. Nuorten kohdalla pitkäaikaistyöttömiksi ovat päätyneet erityisesti ammattiryhmiin luokittelemattomat, eli henkilöt joilla ei ole edellistä ammattia tai ammatillista koulutusta.

Kuvio 20. Alle 30-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien määrä vuoden lopussa 2009–2016 Helsingissä (TEM)

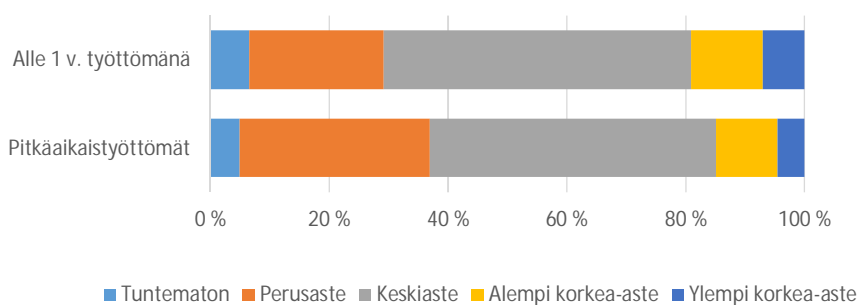

Kuvio 21. Alle 30-vuotiaat pitkäaikaistyöttömät ammattiryhmittäin v. 2014–2016 Helsingissä (TEM)

Alle 30-vuotiaista työttömistä neljäsosalla on vain perusasteen tutkinto, 54 prosentilla keskiasteen, 12 prosentilla alemman ja 7 prosentilla ylemmän korkeakouluasteen tutkinto. Verrattaessa alle vuoden työttömänä olleiden koulutustaustan jakaumaa pitkäaikaistyöttömiin, korostuu pitkäaikaistyöttömien korkeampi perusasteen suorittaneiden osuus, 32 prosenttia. Alemman tai ylemmän korkea-asteen tutkinnon suorittaneita oli alle vuoden työttömänä olleissa 19 prosenttia ja pitkäaikaistyöttömissä 15 prosenttia.

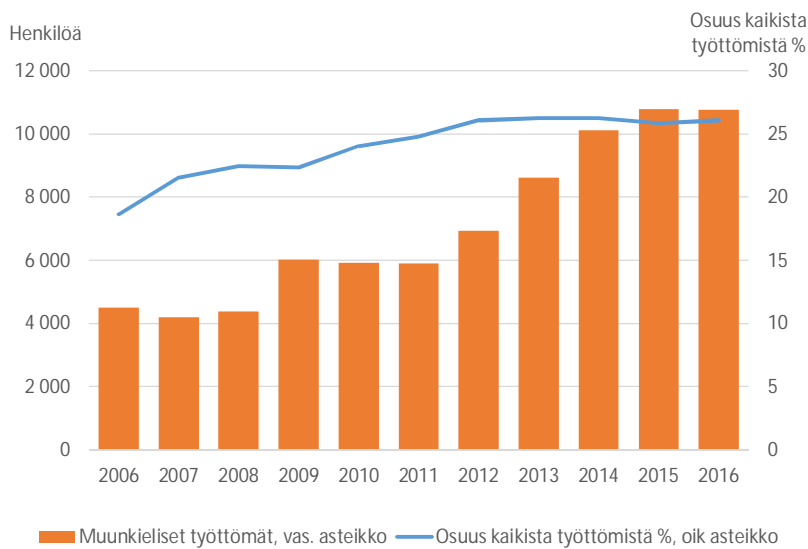
Kuvio 22. Alle 30-vuotiaiden työttömien koulutusjakauma työttömyyden keston mukaan v. 2016 (TEM)

Muunkieliset työttömät

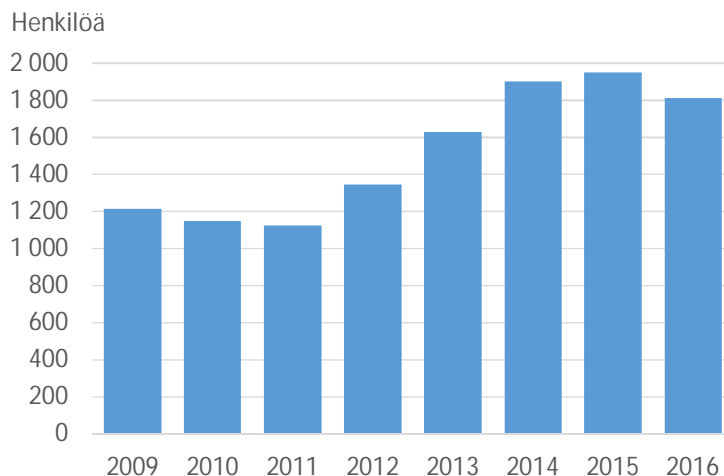
Vuoden 2016 lopussa Helsingin reilusta 41 000 työttömästä 26 prosenttia puhui äidinkielenään muuta kuin suomea tai ruotsia. Muunkielisiä työttömiä oli 10 800, ja määrä oli sama kuin vuotta aiemmin. Pidempää aikajännettä tarkasteltaessa muunkielisten työttömien määrä on kasvanut voimakkaasti, vuoden 2009 lopusta yli 80 prosentilla. Heikon taloustilanteen ja ulkomaalaistausten hauraamman työmarkkina-aseman lisäksi tätä selittää myös Helsingin saama väestökasvu maahanmuuton seurauksena. Vaikka muunkielisten työttömien määrä on noussut, on heidän osuutensa kaikista Helsingin työttömistä säilynyt ennallaan vuodesta 2012. 39 prosenttia muunkielisistä työttömistä kuului pitkäaikaistyöttömiin, osuus on matalampi kuin koko väestöllä (43 %).

Kuvio 23. Muunkieliset työttömät Helsingissä vuoden lopussa 2006–2016 ja heidän osuutensa kaikista Helsingin työttömistä (TEM)

22 prosenttia Helsingin alle 30-vuotiaista työttömistä on muun- kuin suomen- tai ruotsinkielisiä. Muunkielisiä alle 30-vuotiaista oli vuoden 2016 lopussa työttömänä 1 800 henkilöä. Määrä aleni vuosista 2015 ja 2014, mutta on kasvanut verrattuna vuosikymmenen vaihteeseen.

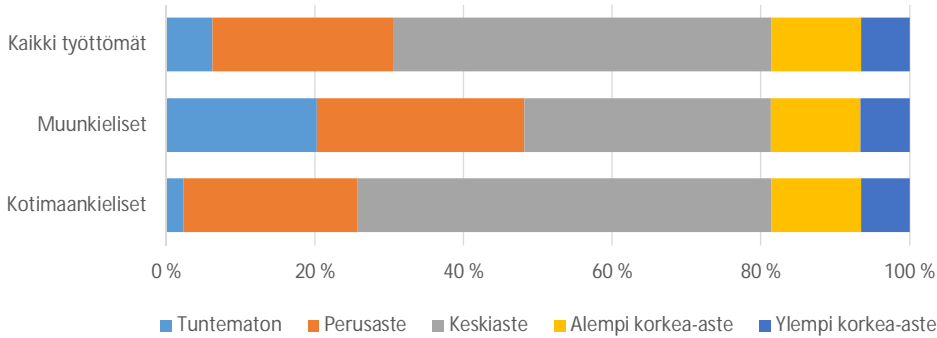
Kuvio 24. Alle 30-vuotiaat muunkieliset työttömät Helsingissä vuoden lopussa 2009–2016 (TEM)

Työmarkkinat Helsingissä vuonna 2016

Muunkielisillä koulutustausta poikkeaa kaikista Helsingin nuorista työttömistä sikäli, että viidesosan kohdalla ei ole tietoa koulutuksesta tai tutkinto ei löydy paikkaansa suomalaisesta koulutusjärjestelmästä. Vain perusasteen ja korkea-asteen tutkinnon suorittaneita on suurin piirein sama osuus kuin kotimaan kielisillä, mutta keskiasteen tutkinnon suorittaneita on vähemmän. Muunkielisillä nuorilla joka kolmannella on keskiasteen tutkinto ja kotimaankielisillä osuus on 56 prosenttia.

Kuvio 25. Alle 30-vuotiaiden työttömien koulutustaustajakauma äidinkielen mukaan vuoden 2016 lopussa Helsingissä

Laatuseloste

Aineistot

Tilastokeskuksen työvoimatutkimus noudattaa ILO:n ja Eurostatin edellyttämiä käytäntöjä. Työvoimatutkimus (Labour Force Survey) kerää tilastotietoja 15–74-vuotiaan väestön työhön osallistumisesta, työllisyydestä ja työttömyydestä sekä työvoiman ulkopuolisten toiminnasta.

<http://www.tilastokeskus.fi/til/tyti/index.html>

Työvoimatutkimuksen tiedonkeruu perustuu Tilastokeskuksen väestötietokannasta kahdesti vuodessa satunnaisesti poimittuun otokseen. Kuukausittainen otos on koko maan tasolla noin 12 000 henkeä ja tiedot kerätään tietokoneavusteisilla puhelinhaastatteluilta.

Helsingin ja Helsingin seudun tiedot perustuvat erillistilaukseen. Helsingin aineisto on vuosineljänneksen keskiarvo ja Helsingin otoskoko on 3 kk:n ajalla noin 4 100 henkilöä ja Helsingin seudun noin 9 000. Alueittaisia lukuja voidaan tulkita suuntaa antavina; kuntatasolla ilmenee satunnaisvaihtelua.

Määritelmät:

- Työllinen on henkilö, joka on tutkimusviikolla tehnyt ansiotyötä vähintään tunnin rahapalkkaa tai luontaisesti vastaan tai voittoa saadakseen, tai on ollut tilapäisesti poissa työstä. Tutkimusviikolla työstä pois ollut henkilö lasketaan työlliseksi, jos poissaolon syy on äitiys- tai isyysvapaa tai oma sairaus tai jos poissaolo on kestänyt alle 3 kuukautta. Työlliset voivat olla palkansaajia, yrittäjiä tai samassa kotitaloudessa asuvan perheenjäsenen yrityksessä palkatta työskenteleviä.
- Työvoimatutkimuksen määritelmän mukaan henkilö on työtön, jos hän on työtä vailla, hakenut 4 viikon aikana aktiivisesti työtä ja on työhön käytettävissä 2 viikon sisällä.

Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto perustuu työ- ja elinkeinotoimistojen (TE-toimisto) asiakkaista koottuun aineistoon: TE-toimistoihin ilmoittautuneista työnhakijoista ja työnantajien TE-toimistoihin ilmoittamista avoimista työpaikoista. Työnvälitystilaston tiedot kuvaavat kuukauden viimeistä arkipäivää. Tilasto perustuu lainsäädäntöön ja hallinnollisiin määräyksiin.

- Työtön työnhakija on henkilö, joka ei ole työsuhteessa eikä työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitetulla tavalla työllisty päätömisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään ja joka ei ole työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitettu päätöminen opiskelija. Työttömänä pidetään myös työsuhteessa olevaa, joka on kokonaan lomautettu tai jonka säännöllinen viikoittainen työskentelyaika on alle 4 tuntia. Päätömisia koululaisia ja opiskelijoita ei lueta työttömiksi myöskään lomien aikana.

Lisää tietoa työvoimatutkimuksen ja työnvälitystilaston eroista

http://www.tilastokeskus.fi/til/tyti/tyti_2006-02-07_men_002.html

Tämän julkaisun tilastotiedot on poimittu Tilastokeskukselta ja Uudenmaan ELY-keskukselta saatujen erillisaineistojen lisäksi Tilastokeskuksen StatFin ja Väestötietopalveluista sekä TEM:n Toimiala Online -verkkopalvelusta.

- 2017:1 Helsingin ulkomaalaistaustainen väestö vuonna 2016
- 2017:2 Population with foreign background in Helsinki 2016
- 2017:3 Toimitilamarkkinat Helsingissä ja pääkaupunkiseudulla 2016
- 2017:4 Korkea-asteen koulutus Helsingissä
- 2017:5 Väestön ja väestönmuutosten ennakkotietoja Helsingin seudulla tammi-joulukuussa 2016
- 2017:6 Rakentaminen Helsingissä vuonna 2016
- 2017:7 Osakeasuntojen hinnat Helsingissä loka–joulukuussa 2016
- 2017:8 Työllisyys ja työttömyys Helsingissä 4. vuosineljänneksellä 2016
- 2017:9 Asuntojen vuokrat Helsingissä loka–joulukuussa 2016
- 2017:10 Rakentaminen Helsingissä 2016 sekä rakentamisen aikasarjoja
- 2017:11 Asuntojen vuokrat Helsingissä 2016

TIEDUSTELUT
Anu Henriksson, puh. 040 334 4783
Minna Salorinne, puh. 040 334 4805

SÄHKÖPOSTI
etunimi.sukunimi@hel.fi

JULKAISIJA
Helsingin kaupungin tietokeskus
PL 5500
00099 Helsingin kaupunki

ISSN-L 1455-7231
ISSN 1796-721x